

Pasientstrømmer i Møre og Romsdal

Kjell Solstad

Dato: 22.oktober 2014

1. Innledning

I det følgende diskuteres pasientstrømmer for pasienter bosatt i Møre og Romsdal samt omfanget av pasienter som behandles av Helse Møre og Romsdal HF (HMR HF) som er bosatt utenfor fylket. Notatet deles i fire hoveddeler der del 1 (kapittel 2) knyttes til hvordan pasientene bosatt i Møre og Romsdal bruker eget HF og HF utenfor fylket. Private virksomheter inngår i analysene. Hensikten med denne delen er å undersøke om omfanget av bruken av eget HF varierer mellom de fire bostedene som er knyttet til sykehusene i HMR HF (bostedsområdene er beskrevet i vedlegg 1). Videre estimeres et forbruk knyttet til pasientenes behov for universitetssykehustjenester og det gis en diskusjon omkring hvordan dette slår ut i de fire bostedsområdene i fylket. I del 2 (kapittel 3) diskuteres bruken av private aktører for pasienter bosatt i fylket. I del 3 (kapittel 4) gis en kort oversikt over hvilke pasienter som blir behandlet av regionsykehusene diskutert i del 1. I del 4 (kapittel 5) diskuteres kort pasientene som behandles ved HMR HF etter hvor de er bosatt og hvordan dette har endret seg fra 2011 til 2013.

Datagrunnlaget er hentet fra driftsårene fra 2011 til 2013 og datakilde er pasientdata fra Norsk pasientregister (NPR). Fremstillingene er delvis basert på dag- og døgnopphold samt polikliniske konsultasjoner (som samlet betegnes som antall episoder) og dels på DRG-poeng.

2. Pasientstrømmer for pasienter bosatt i Møre og Romsdal

2.1 Generelle pasientstrømmer for pasienter bosatt i Møre og Romsdal

I tabell 2.1 presenteres en oversikt over hvordan bruken av sykehus er for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal fylke og i tabell 2.2 presenteres tilsvarende prosentandeler. Døgnpasienter bosatt i Rindal kommune er skilt ut her da pasientene bosatt i kommunen skal gå til St. Olavs Hospital HF (StOlav).

Tabell 2.1   Antall sykehusopphold for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og behandlingssted 2013

Bostedsområde	Mork	Molde sjukehus	Kristians sjukehus	Ålesund sjukehus	Volda sjukehus	St. Olavs hospital	HNT HF	Inst i HSØ	Inst i HV	Inst i HN	Private sykehus	Opptr. inst	Sum
Kristians bostedsomr	25	1 269	5 673	368	5	1 912	18	214	74	16	36	414	10 024
Molde bostedsomr	45	8 458	1 081	1 443	19	1 269	7	355	101	19	36	430	13 263
Ålesund bostedsomr	34	232	31	13 342	508	1 195	5	500	183	23	35	385	16 473
Volda bostedsomr	78	111	11	1 931	4 674	586	6	184	122	7	22	197	7 929
1567 Rindal	0	0	0	0	0	295	0	6	1	1	6	3	312
Sum Møre og Romsdal	182	10 070	6 796	17 084	5 206	5 257	36	1 259	481	66	135	1 429	48 001
Sum M&R ekskl Rindal	182	10 070	6 796	17 084	5 206	4 962	36	1 253	480	65	129	1 426	47 689

Tabell 2.2   Prosentandel sykehusopphold for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og behandlingssted 2013

Bostedsområde	Mork	Molde sjukehus	Kristians sjukehus	Ålesund sjukehus	Volda sjukehus	St. Olavs hospital	HNT HF	Inst i HSØ	Inst i HV	Inst i HN	Private sykehus	Opptr. inst	Sum
Kristians bostedsomr	0,2	12,7	56,6	3,7	0,0	19,1	0,2	2,1	0,7	0,2	0,4	4,1	100,0
Molde bostedsomr	0,3	63,8	8,2	10,9	0,1	9,6	0,1	2,7	0,8	0,1	0,3	3,2	100,0
Ålesund bostedsomr	0,2	1,4	0,2	81,0	3,1	7,3	0,0	3,0	1,1	0,1	0,2	2,3	100,0
Volda bostedsomr	1,0	1,4	0,1	24,4	58,9	7,4	0,1	2,3	1,5	0,1	0,3	2,5	100,0
1567 Rindal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	94,6	0,0	1,9	0,3	0,3	1,9	1,0	100,0
Sum Møre og Romsdal	0,4	21,0	14,2	35,6	10,8	11,0	0,1	2,6	1,0	0,1	0,3	3,0	100,0
Sum M&R ekskl Rindal	0,4	21,1	14,3	35,8	10,9	10,4	0,1	2,6	1,0	0,1	0,3	3,0	100,0

Oversikten viser at det er til dels store forskjeller i egendekningen mellom de fire bostedsområdene i fylket. Bruken av StOlav varierer fra 19,1 prosent i Kristiansund bostedsområde til 7,3 prosent i Ålesund bostedsområde. Samtidig er bruken av institusjoner i Helse Sør-Øst (HSØ) og Helse Vest (HV) noe høyere i Ålesund og Volda bosteder enn tilsvarende i Kristiansund og Molde bosteder. Dette er imidlertid marginalt forskjellig. Tabellen viser videre at ingen døgnpasienter fra Rindal kommune går til HMR HF og at bruken av StOlav reduseres til 10,4 prosent når Rindal kommune holdes utenfor.

I tabell 2.3 og tabell 2.4 presenteres tilsvarende oversikt for dagpasienter. Her benyttes den tredelte klassifiseringen i behandlingsnivå som NPR gjør. I denne klassifiseringen defineres dagbehandling i all hovedsak som dagkirurgi og dialysebehandling. Dialysebehandlingen holdes utenfor i oversiktene nedenfor (opphold i DRG 317O), slik at det er i all hovedsak pasientstrømmer for pasienter som tilbys dagkirurgi som presenteres i tabell 2.3 og 2.4.

Tabell 2.3   Antall sykehusopphold for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og behandlingssted 2013. Dialysebehandling er holdt utenfor.

Bostedsområde	Molde sjukehus	Kristians sjukehus	Ålesund sjukehus	Volda sjukehus	St. Olavs hospital	HNT HF	Inst i HSØ	Inst i HV	Inst i HN	Private sykehus	Sum
Kristians bostedsomr	709	1 223	15	0	421	1	109	11	2	323	2 814
Molde bostedsomr	2 582	255	165	3	222	2	150	9	3	660	4 051
Ålesund bostedsomr	222	3	2 909	121	265	2	237	41	7	1 430	5 237
Volda bostedsomr	70	0	688	879	85	0	69	56	2	377	2 226
1567 Rindal	0	3	0	0	83	0	3	0	0	21	110
Sum Møre og Romsdal	3 583	1 484	3 777	1 003	1 076	5	568	117	14	2 811	14 438
Sum M&R ekskl Rindal	3 583	1 481	3 777	1 003	993	5	565	117	14	2 790	14 328

Tabell 2.4 Prosentandel sykehusopphold for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og behandlingssted 2013. Dialysebehandling er holdt utenfor.

Bostedsområde	Molde sjukehus	Kristians sjukehus	Ålesund sjukehus	Volda sjukehus	St. Olavs hospital	HNT HF	Inst i HSØ	Inst i HV	Inst i HN	Private sykehus	Sum
Kristians bostedsomr	25,2	43,5	0,5	0,0	15,0	0,0	3,9	0,4	0,1	11,5	100,0
Molde bostedsomr	63,7	6,3	4,1	0,1	5,5	0,0	3,7	0,2	0,1	16,3	100,0
Ålesund bostedsomr	4,2	0,1	55,5	2,3	5,1	0,0	4,5	0,8	0,1	27,3	100,0
Volda bostedsomr	3,1	0,0	30,9	39,5	3,8	0,0	3,1	2,5	0,1	16,9	100,0
1567 Rindal	0,0	2,7	0,0	0,0	75,5	0,0	2,7	0,0	0,0	19,1	100,0
Sum Møre og Romsdal	24,8	10,3	26,2	6,9	7,5	0,0	3,9	0,8	0,1	19,5	100,0
Sum M&R ekskl Rindal	25,0	10,3	26,4	7,0	6,9	0,0	3,9	0,8	0,1	19,5	100,0

Tabellene viser at det er Molde sjukehus som har den høyeste egendekningen av dagkirurgien, mens Volda har den laveste. Her er det ikke primært bruken av StOlav som skaper forskjeller i egendekning, men i større grad bruk av private sjukehus, der Ålesund bostedsområde har størst relativ bruk av private sykehus.

I tabell 2.5 og tabell 2.6 presenteres pasientstrømmer for polikliniske tjenester. Med unntak av dialysebehandling klassifiserer NPR medisinsk dagbehandling som poliklinikk. De største gruppene på dette området er strålebehandling, kjemoterapi og dag rehabilitering. I sum utgjør disse kun 6,6 prosent i forhold til den samlede polikliniske virksomheten. Konsultasjoner hos private avtalespesialister inngår i tallene.

Tabell 2.5 Antall konsultasjoner for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og behandlingssted 2013. Konsultasjoner hos private avtalespesialister er inkludert.

Bostedsområde	Mork	Molde sjukehus	Kristians sjukehus	Ålesund sjukehus	Volda sjukehus	St. Olavs hospital	HNT HF	Inst i HSØ	Inst i HV	Inst i HN	Private sykehus	Private avtalespes	Sum
Kristians bostedsomr	0	9 988	39 540	3 261	11	8 759	35	779	173	41	3	13 947	76 537
Molde bostedsomr	0	61 324	7 130	13 893	33	4 597	33	1 144	413	52	32	8 095	96 746
Ålesund bostedsomr	0	1 412	87	109 023	1 647	3 664	26	1 579	828	80	136	19 600	138 082
Volda bostedsomr	29	602	20	23 864	21 201	1 550	7	712	680	32	46	4 307	53 050
1567 Rindal	0	17	28	5	0	1 687	4	10	1	1	0	409	2 162
Sum Møre og Romsdal	29	73 343	46 805	150 046	22 892	20 257	105	4 224	2 095	206	217	46 358	366 577
Sum M&R ekskl Rindal	29	73 326	46 777	150 041	22 892	18 570	101	4 214	2 094	205	217	45 949	364 415

Tabell 2.6 Prosentandel konsultasjoner for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og behandlingssted 2013. Konsultasjoner hos private avtalespesialister er inkludert.

Bostedsområde	Mork	Molde sjukehus	Kristians sjukehus	Ålesund sjukehus	Volda sjukehus	St. Olavs hospital	HNT HF	Inst i HSØ	Inst i HV	Inst i HN	Private sykehus	Private avtalespes	Sum
Kristians bostedsomr	0,0	13,0	51,7	4,3	0,0	11,4	0,0	1,0	0,2	0,1	0,0	18,2	100,0
Molde bostedsomr	0,0	63,4	7,4	14,4	0,0	4,8	0,0	1,2	0,4	0,1	0,0	8,4	100,0
Ålesund bostedsomr	0,0	1,0	0,1	79,0	1,2	2,7	0,0	1,1	0,6	0,1	0,1	14,2	100,0
Volda bostedsomr	0,1	1,1	0,0	45,0	40,0	2,9	0,0	1,3	1,3	0,1	0,1	8,1	100,0
1567 Rindal	0,0	0,8	1,3	0,2	0,0	78,0	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	18,9	100,0
Sum Møre og Romsdal	0,0	20,0	12,8	40,9	6,2	5,5	0,0	1,2	0,6	0,1	0,1	12,6	100,0
Sum M&R ekskl Rindal	0,0	20,1	12,8	41,2	6,3	5,1	0,0	1,2	0,6	0,1	0,1	12,6	100,0

Egendekningen varierer mye også for poliklinikk. Her er det Ålesund sjukehus som har høyest egendekning og Volda sjukehus lavest. Kristiansund bostedsområde har høyest bruk av både StOlav og private avtalespesialister. Grunnen til at Volda bostedsområde har den laveste egendekningen er at bruken av Ålesund sjukehus er relativt sett større enn bruken av Volda for dette bostedsområdet. Molde og Volda bostedsområder har den minste bruken av avtalespesialister.

2.2 Pasientstrømmer justert for region- eller universitetssykehusfunksjonen

Oversiktene presentert over viser at bruken av StOlav er relativt ulik mellom de fire bostedsområdene. Kristiansund bostedsområde bruker StOlav mest i alle behandlingskategoriene, Molde bostedsområde har den nest største bruken av StOlav og de to bostedene sør i fylket har lavest og noenlunde lik relativ bruk av StOlav. Denne variasjonen tyder på at det ikke er bare regionpasienter som benytter StOlav, men også mange lokalsykehuspasienter. En problemstilling vil derfor være å undersøke hvor mange av pasientene som benytter StOlav eller andre regionsykehus kan behandles av HMR HF. Her gjøres et forsøk på å estimere dette og deretter undersøke hva dette utgjør målt i sengebehov og poliklinisk kapasitet.

Å bestemme det reelle volumet av regionpasienter er vanskelig ut fra dette datagrunnlaget, men det er mulig å estimere et regionsykehusbehov ut fra strømmene i fylket. Følgende forutsetninger gjelder for analysene som gjøres:

- Det antas at pasienter fra Ålesund bostedsområde som benytter StOlav eller Oslo Universitetssykehus (OUS) og Haukeland universitetssykehus (Hauk) er pasienter som har behov for regionfunksjoner
- Det antas at disse pasientene utgjør det antallet opphold eller konsultasjoner per 1000 innbyggere (forbruksrate for regionsykehustjenester) som har behov for regionsykehustjenester i Ålesund bostedsområde
- Det antas at de tre andre bostedsområdene har samme behov for regionsykehustjenester som Ålesund bostedsområde, dvs at det er samme forbruksrate som beskriver behovet også i de andre bostedsområdene i fylket
- Differansen på den faktiske bruken av regionsykehus og denne observerte raten i Ålesund, antas å utgjøre et potensiale for pasienter som kan behandles i eget HF. Det forutsettes da at dersom dette gjelder pasienter som behøver et tilbud som ikke finnes i eget bostedsområde kan tilbys tjenester fra Ålesund sjukehus eller ett av de to andre

Grunnen til at Ålesund bostedsområde benyttes som utgangspunkt for å måle en forbruksrate for regiontjenester er at sykehuset har det bredeste tilbudet av spesialiteter. Så kan det være at det likevel finnes noen funksjoner eller spesialiteter ved de tre andre som ikke finnes i Ålesund. Dette trekker i retning av at vi underestimerer behovet for regiontjenester. På den andre side kan det være slik at det ikke bare er regionpasienter som benytter de tre regionsykehusene og det trekker i retning av at vi overestimerer behovet for regionsykehustjenester. Med disse forutsetningene presenteres tall for hvert behandlingsnivå der det presenteres faktiske tall og ratetall for samlet bruk i de tre bostedsområdene og bruk av de tre nevnte regionsykehusene. Regionsykehuset i Helse Nord RHF benyttes så lite at dette holdes utenfor i oversiktene og det samme gjelder Stavanger universitetssykehus, Aker universitetssykehus og Akershus universitetssykehus. Videre presenteres hvor mange opphold eller konsultasjoner det ville vært fra bostedsområdene dersom alle hadde samme bruk av regionsykehus som Ålesund bostedsområde og hvor stor differanse dette utgjør i forhold til den faktiske bruken av de tre regionsykehusene.

I tabell 2.7 presenteres disse tallene for døgnpasientene. Det er antakelig for dette behandlingsnivået at antakelsen om at bruken av de tre regionsykehusene beskriver behovet for disse tjenestene passer best.

Tabell 2.7 Antall sykehusopphold og antall sykehusopphold per 1000 innbyggere samlet og ved regionsykehusene for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde 2013. Bruk av regionsykehus med Ålesund-rate og forskjell til faktisk presenteres også

Bostedsområde	Sum sho døgnpas	Herav bruk av region- sykehus	Per 1000 innb samlet	Per 1000 innb ved region- sykehus	Dersom alle med ålesund- rate	Mer- opphold til HMR HF
Kristians bostedsomr	10 024	2 078	205	42	812	1 266
Molde bostedsomr	13 263	1 548	189	22	1 164	384
Ålesund bostedsomr	16 473	1 625	168	17	1 625	0
Volda bostedsomr	7 929	781	187	18	702	79
Sum M&R	47 689	6 032	184	23	4 303	1 729

Tabell 2.7 viser at av de 47 689 sykehusoppholdene for døgnpasienter bosatt i de fire bostedsområdene var det 6 032 ved de tre nevnte regionsykehusene. Dette utgjør 12,6 prosent av samlet forbruk for døgnpasienter. Tabellen viser videre at det er som antatt Ålesund bostedsområde som har lavest forbruk av regionsykehusene med en rate på 17 per 1000 innbyggere. Kristiansund bostedsområde har en tilsvarende rate på 42 som den høyeste. Dette utgjør mer enn det dobbelte av tilsvarende for Ålesund bostedsområde. Dersom alle hadde hatt samme rate som Ålesund bostedsområde ville den samlede bruken av regionsykehusene blitt redusert til 4 303 opphold. Dette utgjør 9,0 prosent av de samlede døgnoppholdene. Det er ikke tatt hensyn til forbruksforskjellene i utgangspunktet her, men antatt at alle har samme behov for regionsykehus tjenester per 1000 innbyggere uavhengig av forskjeller i lokalsykehusbruken mellom områdene. Siste kolonne i tabell 2.7 viser meroppholdene til HMR HF dersom bruken av regionsykehusene hadde vært på samme nivå som fra Ålesund bostedsområde for alle.

Tabell 2.8 Mer-opphold, –liggedøgn og –DRG-poeng til HMR HF dersom hele fylket hadde Ålesund-rate ved regionsykehusene for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde 2013. Mer-liggedøgn er omregnet til sengebehov og mer-DRG-poeng omregnet til 100 prosent ISF-refusjon

Bostedsområde	Mer- opphold til HMR HF	Liggedøgn mer-opph	DRG-poeng mer-opph	Senge- behov	100 % ISF- refusjon i 1000 kroner
Kristians bostedsomr	1 266	5 136	1 374	17	54 183
Molde bostedsomr	384	1 559	417	5	16 452
Ålesund bostedsomr	0	0	0	0	0
Volda bostedsomr	79	321	86	1	3 391
Sum M&R	1 729	7 016	1 877	23	74 026

Tabellen viser at redusert bruk av de tre regionsykehusene tilsvarende Ålesund bosteds bruk for døgnpasientene ville utgjort 23 senger med 85 prosent belegg. Omregnet til DRG-poeng med 100 prosent ISF-refusjon ville dette utgjort om lag 74 millioner kroner. Med dagens finansieringsmodell ville dette bety en reduksjon i den rammen som overføres fra HMR bostedsområde til StOlav og de to andre regionsykehusene på nær 74 millioner. Disse inntektene ville tilfalle HMR HF dersom pasientbehandlingen ville bli gjennomført her. Hvordan dette ville kommet ut for HMR HF er avhengig av kostnadsnivået på denne mer-behandlingen. Med ledig kapasitet er

det rimelig å anta en relativt lav marginalkostnad slik at dette hadde gitt et positivt resultat for HF-et. Dersom det ikke er mye ledig kapasitet ville marginalkostnaden være relativt høy og det er ikke sikkert at dette ville skapt et positivt resultat til HF-et.

I tabell 2.9 presenteres tilsvarende tall for dagbehandling. Det gjentas at dagbehandlingen her består av i hovedsak dagkirurgiske opphold. Her er det stor sannsynlighet for at bruken av regionsykehusene overestimeres noe i forhold til hva som er nødvendig bruk av regionsykehus. Tallene må derfor tolkes i lys av det. Sammenlignet med døgnbehandlingen utgjør dagkirurgien svært små tall.

Tabell 2.9 Antall sykehusopphold og antall sykehusopphold per 1000 innbyggere samlet og ved regionsykehusene for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde 2013. Bruk av regionsykehus med Ålesund-rate og forskjell til faktisk presenteres også

Bostedsområde	Sum sho dagpas	Herav bruk av regsh	Per 1000 innb samlet	Per 1000 innb ved region-sykehus	Dersom alle med Ålesund-rate	Mer-opphold til HMR HF
Kristians bostedsomr	2 814	527	57	10,8	260	267
Molde bostedsomr	4 051	355	58	5,1	373	-18
Ålesund bostedsomr	5 237	521	53	5,3	521	0
Volda bostedsomr	2 226	200	53	4,7	225	-25
Sum M&R	14 328	1 603	55	6,2	1 380	223

Tabellen viser at både Molde og Volda bosteder hadde lavere rate enn Ålesund bostedsområde. I beregningen benyttes likevel Ålesund bostedsrate og Volda og Molde bostedsområder settes lik null. Dette betyr at det kun er meropphold i Kristiansund bostedsområde som vektlegges som potensiale for meraktivitet ved HMR HF. I tabell 2.10 presenteres resultatene.

Tabell 2.10 Mer-opphold og –DRG-poeng til HMR HF dersom hele fylket hadde Ålesund-rate ved regionsykehusene for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde 2013. Mer-DRG-poeng omregnet til antall per dag i året og 100 prosent ISF-refusjon

Bostedsområde	Mer-opphold til HMR HF	DRG-poeng mer-opph	Kons per dag i året	100 % ISF-refusjon i 1000 kroner
Kristians bostedsomr	264	88	0,7	3 458
Molde bostedsomr	0	0	0,0	0
Ålesund bostedsomr	0	0	0,0	0
Volda bostedsomr	0	0	0,0	0
Sum M&R	264	88	0,7	3 458

Tabellen viser at dette utgjør få dagopphold og svært få DRG-poeng. Det siste skyldes at DRG-indeksen for dagoppholdene er på 0,33 i gjennomsnitt for dagoppholdene i HMR HF. I omfang utgjør dette i underkant av en konsultasjon per dag i året og utgjør i underkant av 3,5 millioner kroner. Dette er så lave tall at det høyst sannsynlig er mulig å øke aktiviteten med dette omfanget uten store tilleggskostnader. Her kan derfor hele volumet inngå som et positivt resultat.

I tabell 2.11 presenteres tilsvarende oversikter for poliklinisk virksomhet inkludert noe medisinsk dagbehandling. De største komponentene i medisinsk dagbehandling er som tidligere nevnt strålebehandling, kjemoterapi og dagrehabilitering. Her er det antakelig enda større mulighet for at nødvendig regionsykehusfunksjon overestimeres og dermed at meraktiviteten til HMR HF underestimeres. Det finnes ingen muligheter i datagrunnlaget for å avdekke den reelle regionsykehusfunksjonen, så samme metode benyttes også for poliklinisk behandling.

Tabell 2.11 Antall konsultasjoner og antall konsultasjoner per 1000 innbyggere samlet og ved regionsykehusene for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde 2013. Bruk av regionsykehus med Ålesund-rate og forskjell til faktisk presenteres også

Bostedsområde	Sum kons polikl pas	Herav bruk av region-sykehus	Per 1000 innb samlet	Per 1000 innb ved region-sykehus	Dersom alle med Ålesund-rate	Mer-konsultasjoner til HMR HF
Kristians bostedsomr	76 537	9 371	1562	191	2 703	6 668
Molde bostedsomr	96 746	5 652	1379	81	3 871	1 781
Ålesund bostedsomr	138 082	5 406	1409	55	5 406	0
Volda bostedsomr	53 050	2 454	1253	58	2 335	119
Sum M&R	364 415	22 883	1404	88	14 315	8 568

Tabellen viser at det vil være et potensial for meraktivitet ved HMR HF som tilsvarer 8 568 konsultasjoner dersom alle hadde samme bruk av regionsykehus som Ålesund bostedsområde. Det understrekes igjen at det ikke er tatt hensyn til forskjeller i generelle forbruksrater i beregningen, men at alle har samme behov for regionfunksjon per 1000 innbyggere. I tabell 2.12 presenteres resultatene av beregningen av meraktivitet til HMR HF.

Tabell 2.12 Mer-konsultasjoner og –DRG-poeng til HMR HF dersom hele fylket hadde Ålesund-rate ved regionsykehusene for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde 2013. Mer-DRG-poeng omregnet til antall per dag i året og 100 prosent ISF-refusjon

Bostedsområde	Mer-konsultasj til HMR HF	DRG-poeng mer-opph	Kons per dag i året	100 % ISF-refusjon i 1000 kroner
Kristians bostedsomr	6 668	265	18,3	10 440
Molde bostedsomr	1 781	71	4,9	2 788
Ålesund bostedsomr	0	0	0,0	0
Volda bostedsomr	119	5	0,3	187
Sum M&R	8 568	340	23,5	13 415

Tabellen viser at det også her er størst potensiale for mer-aktivitet fra Kristiansund bostedsområde. Samlet sett utgjør det en meraktivitet på 23,5 konsultasjoner per dag i året. Dersom det antas at poliklinikkene normal har åpent 220 dager i året, utgjør dette i underkant av 39 konsultasjoner per dag. Målt i 100 prosent ISF-refusjon utgjør dette i underkant av 13,5 millioner kroner. Her vil det også være slik at det er marginalkostnadene som vil avgjøre om dette gir et positivt resultat for HMR HF.

Med dagens finansieringsmodell viser beregningene over at det samlet sett for alle behandlingsnivåene er et inntektspotensial for redusert bruk av regionsykehusene på om lag 90 millioner kroner. Det er da ikke tatt hensyn til at bruken ved Oslo universitetssykehus og Haukeland universitetssykehus har et kostnadsnivå på 80% ISF-refusjon, noe som betyr at potensialet er noe lavere. Om dette vil gi et positivt bidrag til resultatet for HMR HF er avhengig av marginalkostnaden knyttet til denne meraktiviteten. Det er særlig de nordligste delene av fylket som bruker regionsykehusene mest og det er en viss sannsynlighet for at deler av i alle fall døgnoppholdene fra dette området må behandles ved Ålesund sjukehus. Det er derfor større sannsynlighet for at marginalkostnadene for døgnpasientene i tillegg har en høyere marginalkostnad enn tilsvarende for dagkirurgi og poliklinikk som i større grad kanskje kan behandles ved de to sykehusene i nordfylket. Uansett er det grunn til å anta at det vil være kostnader knyttet til denne potensielle meraktiviteten slik at nettogevinsten vil bli lavere enn 90 millioner. Dersom det antas en marginalkostnad på 80 prosent i gjennomsnitt vil altså den samlede gevinsten av dette utgjøre 18 millioner kroner.

3. Bruk av private aktører for pasienter bosatt i Møre og Romsdal

Som vist i kapittel 2 over var det varierende bruk av private aktører når bruken ble målt som andel av totalt forbruk i fylket. Dette var gjeldende for alle behandlingsnivåer. I dette kapitlet presenteres hvordan bruk av de private aktørene varierer i forhold til innbyggertall i bostedsområdene internt i fylket. Oversiktene presenteres for hvert behandlingsnivå separat da det er ulike aktører for hvert nivå.

3.1 Bruk av private aktører for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal

For døgnpasienter er den største private aktøren opptreningsinstitusjonene med samlet 1 429 døgnopphold i 2013. I tillegg kommer 135 døgnopphold ved de private sykehusene. Mesteparten av disse er behandlet ved Aleris Helse (Bergen og Trondheim), Feiringklinikken og Glittreklinikken. I tabell 3.1 og 3.2 presenteres aktivitetstall og forbruksrater for de to typene private aktører etter bostedsområde.

Tabell 3.1 Antall sykehusopphold ved private institusjoner for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal 2012 og 2013. Faktiske tall og endringstall

Bostedsområde	Bruk av private sykehus				Bruk av opptreningsinstitusjoner			
	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst- endring	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst- endring
Kristians bostedsomr	30	36	6	20,0	356	414	58	16,3
Molde bostedsomr	50	36	-14	-28,0	416	430	14	3,4
Ålesund bostedsomr	34	35	1	2,9	462	385	-77	-16,7
Volda bostedsomr	34	22	-12	-35,3	196	197	1	0,5
Sum M&R (ekskl Rindal)	148	129	-19	-12,8	1 430	1 426	-4	-0,3

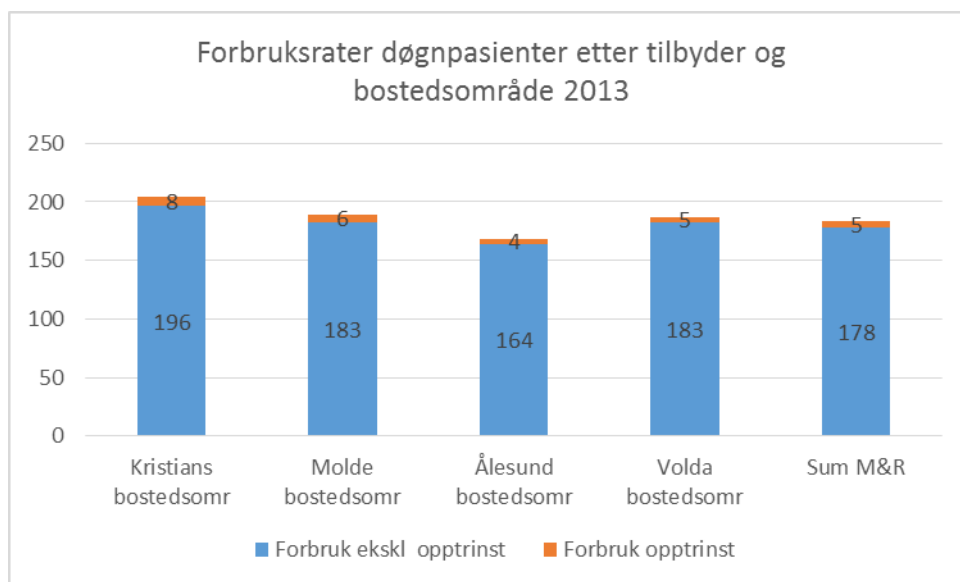

Tabell 3.2 Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere ved private institusjoner for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal 2012 og 2013. Faktiske tall og endringstall

Bostedsområde	Bruk av private sykehus (per 1000 innb)				Bruk av opptreningsinst (per 1000 innb)			
	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst- endring	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst- endring
Kristians bostedsomr	0,6	0,7	0,1	19,4	7,3	8,5	1,1	15,7
Molde bostedsomr	0,7	0,5	-0,2	-28,3	6,0	6,1	0,2	3,0
Ålesund bostedsomr	0,4	0,4	0,0	1,5	4,8	3,9	-0,9	-17,8
Volda bostedsomr	0,8	0,5	-0,3	-35,8	4,7	4,7	0,0	-0,2
Sum M&R (ekskl Rindal)	0,6	0,5	-0,1	-13,6	5,6	5,5	-0,1	-1,1

Tabellene viser at det har vært små faktiske endringer i fra 2012 til 2013 i bruken av private aktører selv om prosentendringene er store. Bruken av private sykehus i 2013 er i utgangspunktet svært lav. Bruken varierer fra 0,4 opphold per 1000 innbyggere i Ålesund bostedsområde til 0,7 opphold per 1000 innbyggere i Kristiansund bostedsområde. Bruken av opptreningsinstitusjonene er noe høyere og målt per 1000 innbyggere i 2013 er variasjonen fra 3,9 opphold per 1000 innbyggere i Ålesund bostedsområde til 8,5 opphold per 1000 innbyggere i Kristiansund bostedsområde. Forskjellene har blitt større i perioden da Kristiansund bostedsområde, som lå høyest i 2012 også, økte forbruket fra 2012 til 2013, mens Ålesund reduserte forbruket i samme tidsrom. Ålesund og Volda lå svært nær hverandre i forbruk i 2012.

Forbruksratene for opptreningsinstitusjonene er små i forhold til ratene fra HF i Norge. Dette betyr at bruken av opptreningsinstitusjoner ikke vil påvirke det samlede forbruket mye i fylket, men når forbruket eksklusive opptreningsinstitusjoner er størst i Kristiansund bostedsområde og bruken av opptreningsinstitusjoner er størst også her, forsterker disse institusjonene forbruksforskjellene i fylket. Dette er vist i figur 3.1 nedenfor.

Figur 3.1 Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og tilbyder

3.2 Bruk av private aktører for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal

Som nevnt tidligere klassifiserer NPR i all hovedsak dagbehandling som dagkirurgi og dialysebehandling. I oversiktene her holdes dialysebehandlingen utenfor slik at dagbehandling er her syno-

nymt med dagkirurgi. På dette behandlingsnivået er det de private sykehusene som er eneste private aktør. Den klart største aktøren her i 2013 er Medi 3, Ålesund som står for 84 prosent av dagoppholdene (2 359 opphold). Ellers er det Aleris Helse Trondheim som har flest opphold med 252 opphold som utgjør 9 prosent av alle oppholdene.

Tabell 3.3 Antall sykehusopphold ved private sykehus for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal 2012 og 2013. Faktiske tall og endringstall

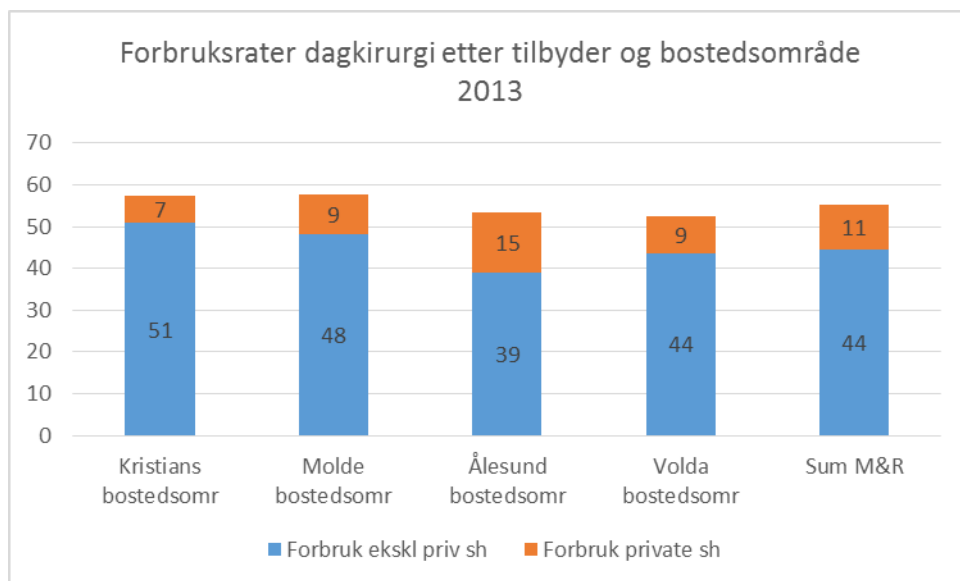
Bostedsområde	Bruk av private sykehus			
	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst-endring
Kristians bostedsomr	221	323	102	46,2
Molde bostedsomr	686	660	-26	-3,8
Ålesund bostedsomr	1 483	1 430	-53	-3,6
Volda bostedsomr	342	377	35	10,2
Sum M&R (ekskl Rindal)	2 732	2 790	58	2,1

Tabell 3.4 Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere ved private sykehus for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal 2012 og 2013. Faktiske tall og endringstall

Bostedsområde	Bruk av private sykehus (per 1000 innb)			
	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst-endring
Kristians bostedsomr	4,5	6,6	2,1	45,4
Molde bostedsomr	9,8	9,4	-0,4	-4,2
Ålesund bostedsomr	15,3	14,6	-0,7	-4,9
Volda bostedsomr	8,1	8,9	0,8	9,4
Sum M&R (ekskl Rindal)	10,6	10,8	0,1	1,3

Samlet sett var det en økning på kun 58 dagopphold fra 2012 til 2013. Dette utgjør 2,1 prosent økning. Det var imidlertid relativt store forskjeller på bostedsområdene både i rate og i endring fra 2012 til 2013. Ålesund bostedsområde har den klart høyeste raten både i 2012 og 2013 selv om det var en nedgang i rate i tidsrommet. Molde bostedsområde har en nedgang i bruken i tidsrommet mens Kristiansund og Volda bosteder har en økning i tidsrommet. Kristiansund bostedsområde har en stor prosentvis økning, men har fortsatt den laveste raten i bruk av private sykehus for dagbehandling.

Forbruket av private aktører for dagbehandling har en litt annen profil enn det samlede forbruket i fylket (se tabell 2.9). Samlet sett var forbruket i 2013 målt i antall dagopphold per 1000 innbyggere lavest i Ålesund bostedsområde og høyest i Kristiansund bostedsområde. Det motsatte er tilfelle for bruken av private sykehus slik at for dette behandlingsnivået bidrar bruken av private sykehus til å gjøre forskjellene mindre i fylket. Dette gjelder selv om Molde bostedsområde går forbi Kristiansund bostedsområde når private sykehus tas med. Dette er viste i figur 3.2.

Figur 3.2 Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og tilbyder

3.3 Bruk av private aktører for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal

For den polikliniske virksomheten er det avtalespesialistene som er den store private aktøren. Det finnes noen få konsultasjoner hos private sykehus og med unntak av Ålesund bostedsområde har alle redusert bruken fra 2012 til 2013. I tabellene 3.5 og 3.6 presenteres faktiske tall og ratetall for den polikliniske aktiviteten etter type tilbyder og bostedsområder for 2012 og 2013. Det understrekes at kvaliteten på data fra avtalespesialister er noe mangelfull og at data antakelig ikke er helt komplette. Tallene må tolkes i lys av dette.

Tabell 3.5 Antall konsultasjoner ved private sykehus og hos avtalespesialister for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal 2012 og 2013. Faktiske tall og endringstall

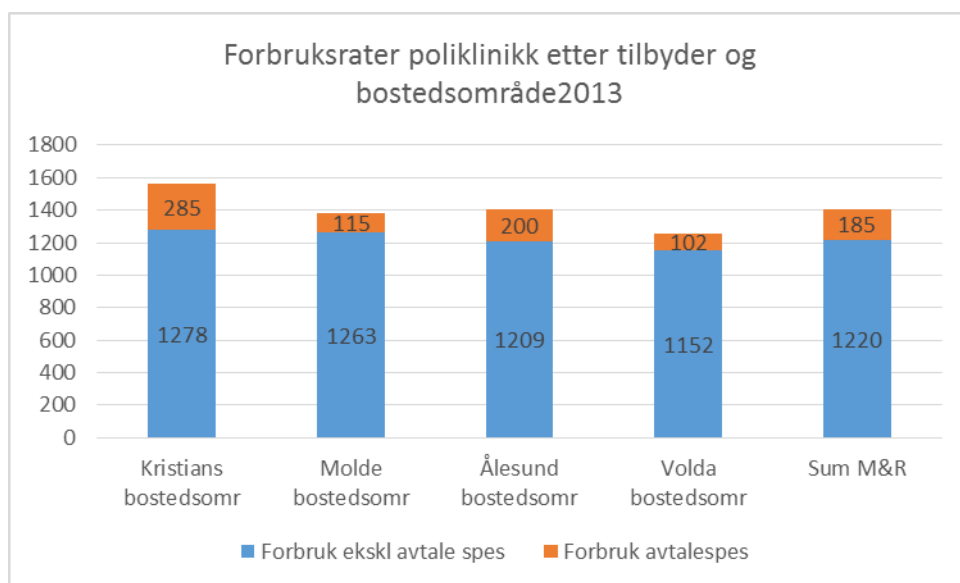
Bostedsområde	Bruk av private sykehus				Bruk av avtalespesialister			
	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst-endring	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst-endring
Kristians bostedsomr	6	3	-3	-50,0	10 664	13 947	3 283	30,8
Molde bostedsomr	62	32	-30	-48,4	7 225	8 095	870	12,0
Ålesund bostedsomr	116	136	20	17,2	17 906	19 600	1 694	9,5
Volda bostedsomr	51	46	-5	-9,8	3 800	4 307	507	13,3
Sum M&R (ekskl Rindal)	235	217	-18	-7,7	41 607	47 962	6 355	15,3

Tabell 3.6 Antall konsultasjoner per 1000 innbyggere ved private sykehus og hos avtalespesialister for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal 2012 og 2013. Faktiske tall og endringstall

Bostedsområde	Bruk av private sykehus (per 1000 innb)				Bruk av avtalespesialister (per 1000 innb)			
	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst-endring	2012	2013	Endring 2012-2013	Pst-endring
Kristians bostedsomr	0,1	0,1	-0,1	-50,3	219	285	65,9	30,1
Molde bostedsomr	0,9	0,5	-0,4	-48,6	103	115	12,0	11,6
Ålesund bostedsomr	1,2	1,4	0,2	15,7	185	200	14,8	8,0
Volda bostedsomr	1,2	1,1	-0,1	-10,4	90	102	11,3	12,5
Sum M&R (ekskl Rindal)	0,9	0,8	-0,1	-8,4	162	185	23,2	14,3

Tabellene viser som nevnt over at bruken av de private sykehusene for polikliniske pasienter er lav. Høyest forbruk har Ålesund og Volda sjukehus med i overkant av 1 konsultasjon per 1000 innbyggere. Bruken har blitt redusert i alle bostedsområder unntatt Ålesund. Når det gjelder bruken av avtalespesialister er forskjellene store mellom bostedsområdene og forskjellene har økt fra 2012 til 2013. Kristiansund bostedsområde har den høyeste bruksraten i begge årene og området har også den største prosentvise veksten i rate. Alle områdene har hatt en økning i tidsrommet. Noe av dette kan være knyttet til bedre registrering av data, men det er vanskelig å si noe eksakt om det.

Forskjellene i forbruksrate i bruken av avtalespesialister faller sammen med det samlede forbruksmønsteret mellom bostedsområdene (se tabell 2.11). På denne måten kan det oppsummeres med at bruken av avtalespesialister ikke reduserer forbruksforskjellene mellom bostedsområdene i fylket, men snarere forsterker dem som vist i figur 3.3.

Figur 3.3 Antall konsultasjoner per 1000 innbyggere for pasienter bosatt i Møre og Romsdal etter tilbyder og bostedsområde 2013

4. Pasientsammensetning ved regionsykehusene (universitetssykehusene)

I dette kapitlet gis en oversikt over pasientsammensetningen ved de tre regionsykehusene nevnt i kapittel 2. I tabell 4.1 presenteres oversikten over hvilke sykehus og hvor mange episoder det var der for pasienter fra Møre og Romsdal

Tabell 4.1 Antall episoder ved tre universitetssykehus for pasienter bosatt i Møre og Romsdal (inkludert Rindal) etter sykehus og behandlingsnivå¹

Sykehus	Innlagt døgnet	Dag-behandling	Poliklinikk	Sum
Haukeland universitets	337	97	1 314	1 754
Oslo universitetssykeh	738	515	3 007	4 272
St. Olavs hospital	5 257	1 076	20 257	26 961
Sum	6 332	1 688	24 578	32 987

Som tabellen viser er det største volumet naturlig nok ved St Olavs hospital for alle behandlingsnivåene, men lavest andel for dagkirurgien. Behandlingsnivåene beskrives hver for seg i det følgende.

4.1 Døgnpasienter ved regionsykehusene

I tabellene 4.2 og 4.3 beskrives faktiske tall og forbruksrater per hoveddiagnosegruppe (HDG) etter bostedsområde for 2013.

---

¹ Dialysebehandlingen er holdt utenfor behandlingsnivå dagbehandling

Tabell 4.2   Antall sykehusopphold for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter hoveddiagnosegruppe og bostedsområde 2013

Bostedsområde	Kristians bostedsomr	Molde bostedsomr	Ålesund bostedsomr	Volda bostedsomr	Sum M&R
1 Sykdommer i nervesystemet	208	174	188	102	672
2 Øyesykdommer	61	26	47	31	165
3 Øre-, nese- og halssykdommer	83	53	91	40	267
4 Sykdommer i åndedrettsorganene	113	88	75	28	304
5 Sykdommer i sirkulasjonsorganene	338	386	389	239	1 352
6 Sykdommer i fordøyelsesorganene	236	99	107	46	488
7 Sykdommer i lever, galleveier og	73	54	94	23	244
8 Sykdommer i muskel-,	257	204	118	65	644
9 Sykdommer i hud og underhud	48	40	22	5	115
10 Indresekretoriske-, ernærings- og	43	24	32	21	120
11 Nyre- og urinveissykdommer	120	91	86	37	334
12 Sykdommer i mannlige	59	61	69	14	203
13 Sykdommer i kvinnelige	46	23	38	16	123
14 Sykdommer under svangerskap,	84	17	11	4	116
15 Nyfødte med tilstander som har	78	15	16	3	112
16 Sykdommer i blod, bloddannende	21	18	14	8	61
17 Myeloproliferative sykdommer og	76	78	118	52	324
18 Infeksiøse og parasittære	25	12	17	6	60
19 Psykiske lidelser og rusproblemer	10	7	9	1	27
21 Skade, forgiftninger og toksiske effekter av medikamenter/andre stoffer, medikamentmisbruk og	44	22	31	11	108
22 Forbrenninger	2	0	3	1	6
23 Faktorer som påvirker helsetjenesten - andre kontakter med	35	43	28	11	117
24 Signifikant multitraume	5	2	5	3	15
30 Sykdommer i bryst	7	4	12	7	30
99 Kategorier utenom hoveddiagnose	6	7	5	7	25
Sum	2 078	1 548	1 625	781	6 032

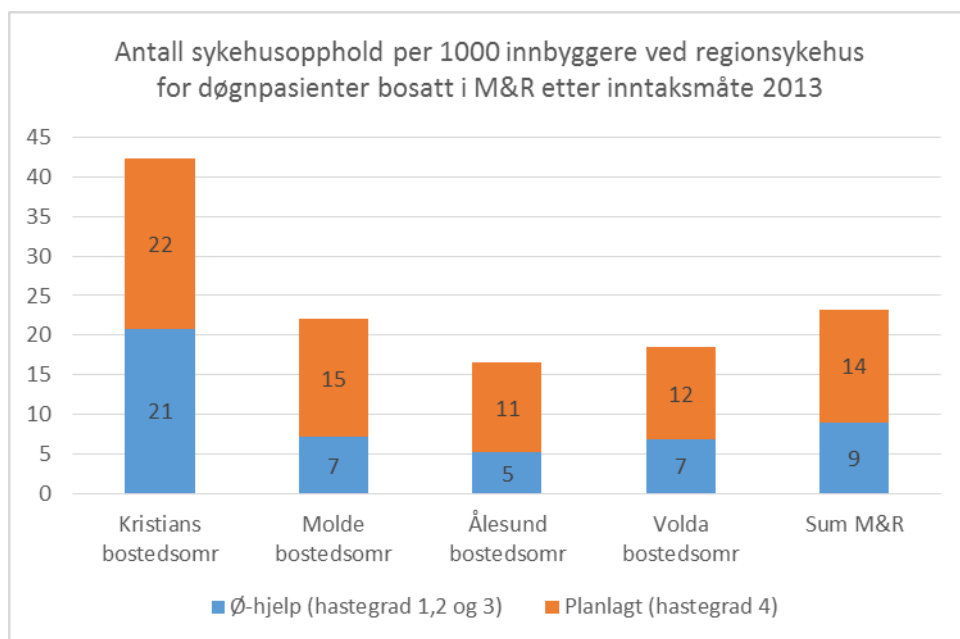
Tabell 4.3   Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter hoveddiagnosegruppe og bostedsområde 2013

Bostedsområde	Kristians bostedsomr	Molde bostedsomr	Ålesund bostedsomr	Volda bostedsomr	Sum M&R
1 Sykdommer i nervesystemet	4,2	2,5	1,9	2,4	2,6
2 Øyesykdommer	1,2	0,4	0,5	0,7	0,6
3 Øre-, nese- og halssykdommer	1,7	0,8	0,9	0,9	1,0
4 Sykdommer i åndedrettsorganene	2,3	1,3	0,8	0,7	1,2
5 Sykdommer i sirkulasjonsorganene	6,9	5,5	4,0	5,6	5,2
6 Sykdommer i fordøyelsesorganene	4,8	1,4	1,1	1,1	1,9
7 Sykdommer i lever, galleveier og	1,5	0,8	1,0	0,5	0,9
8 Sykdommer i muskel-,	5,2	2,9	1,2	1,5	2,5
9 Sykdommer i hud og underhud	1,0	0,6	0,2	0,1	0,4
10 Indresekretoriske-, ernærings- og	0,9	0,3	0,3	0,5	0,5
11 Nyre- og urinveissykdommer	2,4	1,3	0,9	0,9	1,3
12 Sykdommer i mannlige	1,2	0,9	0,7	0,3	0,8
13 Sykdommer i kvinnelige	0,9	0,3	0,4	0,4	0,5
14 Sykdommer under svangerskap,	1,7	0,2	0,1	0,1	0,4
15 Nyfødte med tilstander som har	1,6	0,2	0,2	0,1	0,4
16 Sykdommer i blod, bloddannende	0,4	0,3	0,1	0,2	0,2
17 Myeloproliferative sykdommer og	1,6	1,1	1,2	1,2	1,2
18 Infeksiøse og parasittære	0,5	0,2	0,2	0,1	0,2
19 Psykiske lidelser og rusproblemer	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1
21 Skade, forgiftninger og toksiske effekter av medikamenter/andre stoffer, medikamentmisbruk og	0,9	0,3	0,3	0,3	0,4
22 Forbrenninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
23 Faktorer som påvirker helsetjenesten - andre kontakter med	0,7	0,6	0,3	0,3	0,5
24 Signifikant multitraume	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
30 Sykdommer i bryst	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
99 Kategorier utenom hoveddiagnose	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
Sum	42,4	22,1	16,6	18,5	23,2

Tabellene viser at det er HDG1, «Sykdommer i Nervesystemet», HDG 5 «Sykdommer i sirkulasjonsorganene» og HDG 8 «Sykdommer i muskel-, skjelettsystemet og bindevev som er de tre største gruppene ved de tre universitetssykehusene. For alle disse tre viser tabellen at forbruksraten er lavest i Ålesund bostedsområde. Dette er de eneste HDG-ene der Ålesund bostedsområde har den laveste forbruksraten ved regionsykehusene. HDG 1 og HDG 5 er HDG-er som i stor grad har tilbud på universitetssykehusene alene, slik at det er naturlig at det er stort volum av disse HDG-ene ved universitetssykehusene. Det samme kan være tilfelle også for HDG 8, men antakelig i mindre grad enn de to andre nevnte HDG-ene. For de andre HDG-ene er det andre bostedsområder som har lavere eller lik bruk med Ålesund bostedsområde som den laveste raten. Kristiansund bostedsområde har høyest rate av alle bostedsområdene med unntak av de tre siste HDG-ene der de deler høyest rate med et annet bostedsområde. Dette er imidlertid HDG-er med svært lave tall i utgangspunktet.

I figur 4.1 presenteres en oversikt over forbruksratene for inntaksmåte i de tre regionsykehusene for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal 2013. Øyeblikkelig hjelp (Ø-hjelp) defineres som

hastegrad 1, 2 og 3, mens planlagt er definert som hastegrad 4 i NPR sin klassifisering av inntaksmåte.

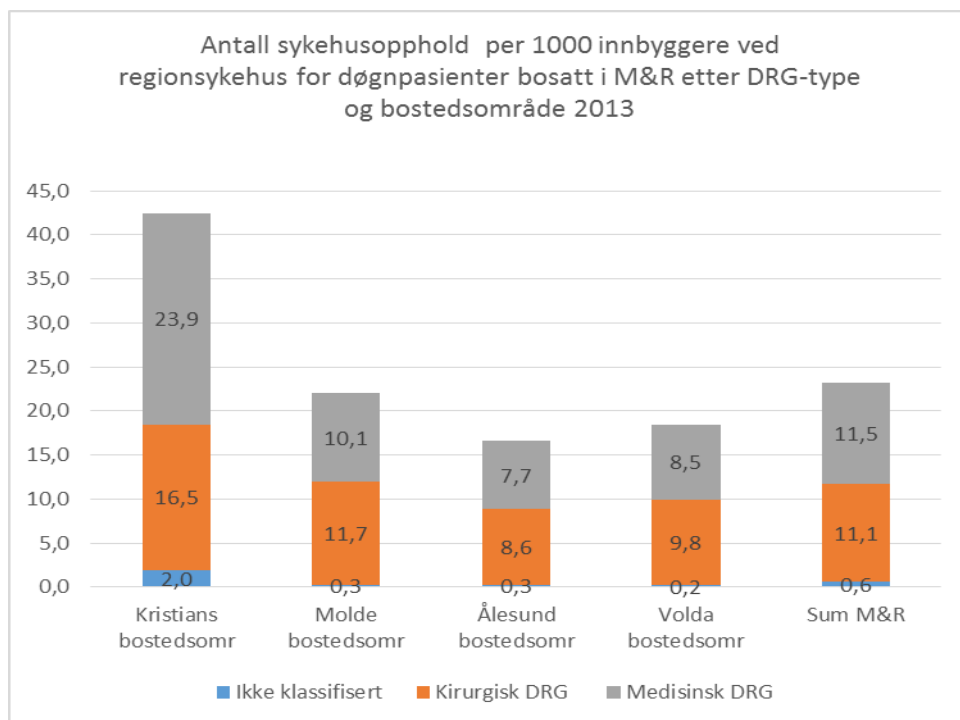

Figur 4.1 Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere ved tre regionsykehus for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter inntaksmåte og bostedsområde 2013

Figuren viser at det er Kristiansund bostedsområde som har høyest forbruk ved regionsykehusene på begge inntaksmåter. De tre andre bostedsområdene har lavere forbruk innlagt som ø-hjelp enn planlagt ved regionsykehusene. Ålesund bostedsområde har lavest forbruksrater for begge innleggelsestypene.

I figur 4.2 presenteres forbruksrater ved regionsykehusene etter DRG-type. Den ikke klassifiserte gruppen er lav og består i all hovedsak av nyfødte fra HDG 15 samt noen få andre grupper. Som figuren viser er dette en liten gruppe sammenlignet med de to andre.

Figur 4.2 Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere ved tre regionsykehus for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter DRG-type og bostedsområde 2013

Figuren viser at for alle typer DRG er det høyest rate i Kristiansund bostedsområde. Dette gjelder også gruppen ikke klassifiserbare som i all hovedsak er nyfødte. Også her er det generelt lavest forbruk i Ålesund bostedsområde. Med unntak av Kristiansund bostedsområde er det raten for kirurgisk DRG som er høyest. I Kristiansund bostedsområde er det forbruket i medisinsk DRG ved regionsykehusene som er høyest. Forskjellen er så stor i dette området at det gjør at den samlede raten for medisinsk DRG blir høyere enn den kirurgiske raten for fylket samlet.

4.2 Dagpasienter ved regionsykehusene

Dagpasienter er her definert som NPR-klassifiseringen dagbehandling, men dialysepasienter er holdt utenfor. Dette betyr at det i all hovedsak er dagkirurgiske pasienter som beskrives her. Som vist ovenfor følger ikke dagbehandlingen forbruksmønsteret fra døgntilbeholdningen med at det er Ålesund bostedsområde som har den laveste forbruksraten ved regionsykehusene. En inspeksjon av forbruksraten for regionsykehusene per HDG viser ikke noe mønster i forhold til dette. Det eneste som kan trekkes ut av dette er at Kristiansund bostedsområde har flest HDG-er med maksimumsraten av de fire områdene. Dette er naturlig da den samlede raten for Kristiansund bostedsområde ved regionsykehusene er mer enn dobbelt så stor som de andre bostedsområdene. I tabellene 4.4 og 4.5 presenteres antall og prosentandel sykehusopphold ved regionsykehusene etter HDG og bostedsområde.

Tabell 4.4 Antall sykehusopphold ved regionsykehusene for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og HDG 2013

Bostedsområde	Kristians bostedsomr	Molde bostedsomr	Ålesund bostedsomr	Volda bostedsomr	Sum M&R
1 Sykdommer i nervesystemet	6	10	17	6	39
2 Øyesykdommer	109	32	79	41	261
3 Øre-, nese- og halssykdommer	53	31	80	9	173
4 Sykdommer i åndedretsorganene	27	18	21	4	70
5 Sykdommer i sirkulasjonsorganene	26	36	32	14	108
6 Sykdommer i fordøyelsesorganene	18	8	10	1	37
7 Sykdommer i lever, galleveier og bukspyttkjertel	10	17	12	3	42
8 Sykdommer i muskel-, skjelettsystemet og bindevev	87	69	28	15	199
9 Sykdommer i hud og underhud	16	7	13	30	66
10 Indresekretoriske-, ernærings- og stoffskiftesykdommer	31	1	17	2	51
11 Nyre- og urinveissykdommer	23	19	45	9	96
12 Sykdommer i mannlige kjønnsorganer	7	6	7	1	21
13 Sykdommer i kvinnelige kjønnsorganer	48	58	101	27	234
14 Sykdommer under svangerskap, fødsel og barsel	4	1	6	0	11
16 Sykdommer i blod, bloddannende organer og immunapparat	6	5	8	6	25
17 Myeloproliferative sykdommer og lite differensierte svulster	10	9	5	3	27
19 Psykiske lidelser og rusproblemer	9	1	0	0	10
21 Skade, forgiftninger og toksiske effekter av medikamenter/andre stoffer, m	4	2	7	1	14
23 Faktorer som påvirker helsetjenesten - andre kontakter med helsetjenesten	20	18	20	25	83
30 Sykdommer i bryst	10	6	11	2	29
99 Kategorier utenom hoveddiagnose	3	1	2	1	7
Sum	527	355	521	200	1 603

Tabell 4.5 Prosentandel sykehusopphold ved regionsykehusene for dagpasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og HDG 2013

Bostedsområde	Kristians bostedsomr	Molde bostedsomr	Ålesund bostedsomr	Volda bostedsomr	Sum M&R
1 Sykdommer i nervesystemet	1	3	3	3	2
2 Øyesykdommer	21	9	15	21	16
3 Øre-, nese- og halssykdommer	10	9	15	5	11
4 Sykdommer i åndedretsorganene	5	5	4	2	4
5 Sykdommer i sirkulasjonsorganene	5	10	6	7	7
6 Sykdommer i fordøyelsesorganene	3	2	2	1	2
7 Sykdommer i lever, galleveier og bukspyttkjertel	2	5	2	2	3
8 Sykdommer i muskel-, skjelettsystemet og bindevev	17	19	5	8	12
9 Sykdommer i hud og underhud	3	2	2	15	4
10 Indresekretoriske-, ernærings- og stoffskiftesykdommer	6	0	3	1	3
11 Nyre- og urinveissykdommer	4	5	9	5	6
12 Sykdommer i mannlige kjønnsorganer	1	2	1	1	1
13 Sykdommer i kvinnelige kjønnsorganer	9	16	19	14	15
14 Sykdommer under svangerskap, fødsel og barsel	1	0	1	0	1
16 Sykdommer i blod, bloddannende organer og immunapparat	1	1	2	3	2
17 Myeloproliferative sykdommer og lite differensierte svulster	2	3	1	2	2
19 Psykiske lidelser og rusproblemer	2	0	0	0	1
21 Skade, forgiftninger og toksiske effekter av medikamenter/andre stoffer, m	1	1	1	1	1
23 Faktorer som påvirker helsetjenesten - andre kontakter med helsetjenesten	4	5	4	13	5
30 Sykdommer i bryst	2	2	2	1	2
99 Kategorier utenom hoveddiagnose	1	0	0	1	0
Sum	100	100	100	100	100

Samlet sett er det 1 603 dagopphold ved regionsykehusene fra de fire bostedsområdene. Dette utgjør 4,4 opphold per dag i året for hele fylket. Kristiansund og Ålesund bostedsområder har høyest antall der begge har 1,4 per dag i året ved regionsykehusene, mens Molde og Volda bosteder har henholdsvis 1,0 og 0,5 per dag i året. Tabell 4.5 viser at det er ulike HDG-er som utgjør størst prosentvis volum mellom bostedsområdene (markert med blå farge). Hoveddelen av alle

disse oppholdene er planlagte innleggelser (98,5 prosent). Det er ikke mulig ut fra disse oversiktene å si noe om hvor stor andel av disse som må gå til et regionsykehus eller hvor stor del av disse som er et resultat av fritt sykehusvalg.

4.3 Polikliniske pasienter ved regionsykehusene

Samlet sett var det 24 578 konsultasjoner ved de tre regionsykehusene fra Møre og Romsdal i 2013. Hoveddelen av disse var ved StOlav med 82,4 prosent av konsultasjonene. NPR klassifiserer både medisinsk dagbehandling og polikliniske konsultasjoner som behandlingsnivå poliklinikk. I tabellene 4.6 og 4.7 presenteres faktiske tall og ratetall for bruk av regionsykehusene for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal. Her er aktiviteten delt inn i hovedgrupper av kontakter.

Tabell 4.6 Antall konsultasjoner ved regionsykehusene for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og type konsultasjon

Bostedsområde	Div dagbeh	Strålebehandling	Kjemoterapi	Dag rehab	Endoskopier (700-DRG-er)	Småprosedyrer (800-DRG-er)	Polikl kons (900-DRG-er)	Sum
Kristians bostedsomr	88	1 002	151	55	261	1 349	6 465	9 371
Molde bostedsomr	121	457	82	66	127	793	4 006	5 652
Ålesund bostedsomr	87	474	63	23	117	1 032	3 610	5 406
Volda bostedsomr	60	154	57	27	49	374	1 733	2 454
Sum M&R	356	2 087	353	171	554	3 548	15 814	22 883

Tabell 4.7 Antall konsultasjoner per 1000 innbyggere ved regionsykehusene for polikliniske pasienter bosatt i Møre og Romsdal etter bostedsområde og type konsultasjon

Bostedsområde	Div dagbeh	Strålebehandling	Kjemoterapi	Dag rehab	Endoskopier (700-DRG-er)	Småprosedyrer (800-DRG-er)	Polikl kons (900-DRG-er)	Sum
Kristians bostedsomr	2	20	3	1	5	28	132	191
Molde bostedsomr	2	7	1	1	2	11	57	81
Ålesund bostedsomr	1	5	1	0	1	11	37	55
Volda bostedsomr	1	4	1	1	1	9	41	58
Sum M&R	1	8	1	1	2	14	61	88

De vanlige konsultasjonene utgjør den største gruppen av pasientene ved regionsykehusene, men gruppen strålebehandling og småprosedyrer er også omfattende grupper. Tabellene viser også at det er stor forskjell i forbruksrater mellom bostedsområdene og Kristiansund bostedsområde har høyest forbruk av regionsykehusene for alle grupper unntatt dag rehabilitering.

Det er ikke gjennomgående slik at Ålesund bostedsområde har den laveste forbruksraten for de ulike konsultasjonstypene, men jevnt over ligger området lavt i forbruk av regionsykehusene. Tendensen er den samme her som ellers at det er Kristiansund bostedsområde som har høyest forbruk av regionsykehus og dette er primært knyttet til StOlav.

5. Aktivitetsutvikling ved Helse Møre og Romsdal HF 2011 til 2013

I dette kapitlet beskrives hvordan aktiviteten i HMR HF har utviklet seg i forhold til pasienter bosatt i fylket og pasienter utenfor fylket. Det lages egne oversikter for de tre behandlingsnivåene.

5.1 Døgnopphold ved HMR HF

I tabellene 5.1 til 5.3 beskrives volum og endringstall på døgnpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal i perioden 2011-2013.

Tabell 5.1 Antall sykehusopphold for døgnpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2013

Sykehus	Døgnopph2011			Døgnopph2012			Døgnopph2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2011	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2012	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2013
Molde sjukehus	9 503	276	9 779	9 812	273	10 085	10 070	301	10 371
Kristiansund sjukehus	6 617	232	6 849	7 003	179	7 182	6 796	183	6 979
Ålesund sjukehus	17 384	437	17 821	17 217	545	17 762	17 084	541	17 625
Volda sjukehus	5 420	225	5 645	5 358	416	5 774	5 206	663	5 869
Sum sykehus HMR	38 924	1 170	40 094	39 390	1 413	40 803	39 156	1 688	40 844

Tabell 5.2 Endring i antall sykehusopphold for døgnpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2013

Sykehus	Endring i døgnopph 2011-2012			Endring i døgnopph 2012-2013			Endring i døgnopph 2011-2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum
Molde sjukehus	309	-3	306	258	28	286	567	25	592
Kristiansund sjukehus	386	-53	333	-207	4	-203	179	-49	130
Ålesund sjukehus	-167	108	-59	-133	-4	-137	-300	104	-196
Volda sjukehus	-62	191	129	-152	247	95	-214	438	224
Sum sykehus HMR	466	243	709	-234	275	41	232	518	750

Tabell 5.3 Prosentendring i antall sykehusopphold for døgnpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2013

Sykehus	Pst-endring i døgnopph 2011-2012			Pst-endring i døgnopph 2012-2013			Pst-endring i døgnopph 2011-2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum
Molde sjukehus	3,3	-1,1	3,1	2,6	10,3	2,8	6,0	9,1	6,1
Kristiansund sjukehus	5,8	-22,8	4,9	-3,0	2,2	-2,8	2,7	-21,1	1,9
Ålesund sjukehus	-1,0	24,7	-0,3	-0,8	-0,7	-0,8	-1,7	23,8	-1,1
Volda sjukehus	-1,1	84,9	2,3	-2,8	59,4	1,6	-3,9	194,7	4,0
Sum sykehus HMR	1,2	20,8	1,8	-0,6	19,5	0,1	0,6	44,3	1,9

Dersom perioden sees under ett har Ålesund sjukehus hatt en nedgang i døgnoppholdene fra 2011 til 2013, mens de tre andre sykehusene har hatt en økning. Om det er pasienter fra eget fylke eller utenfor fylket som har økt varierer mellom sykehusene. Dersom helse perioden sees under ett har både Ålesund sjukehus og Volda sjukehus hatt en nedgang i døgnopphold fra eget fylke. Volda har imidlertid hatt en kraftig vekst i døgnpasienter utenfor fylket slik at den samlede aktiviteten i perioden faktisk har økt med fire prosent. Økningen ved Volda sjukehus for pasienter bosatt utenfor fylket kommer i hovedsak fra Sogn og Fjordane der det ble inngått en intensjonsavtale tidlig i 2012 knyttet primært til fødetilbudet (se orienteringssak til styret for HMN RHF 12/2012). I 2011 utgjorde andelen utenfor fylket ved Volda sjukehus 4,0 prosent og i 2013

hadde denne andelen økt til 11,3 prosent. Størst samlet vekst i døgnoppholdene i perioden hadde Molde sjukehus med 592 døgnopphold eller 6,1 prosent vekst.

5.2 Dagbehandling ved HMR HF

I tabellene 5.4 til 5.5 presenteres tilsvarende tall for dagbehandling. I disse oversiktene er alle dagopphold i DRG 317O «Dialysebehandling, dagmedisinsk behandling» holdt utenfor. Dette betyr at dagbehandlingen i disse oversiktene i all hovedsak er dagkirurgi.

Tabell 5.4 Antall sykehusopphold for dagpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2012

Sykehus	Dagopph2011			Dagopph2012			Dagopph2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2011	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2012	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2013
Molde sjukehus	3 380	21	3 401	3 468	32	3 500	3 583	27	3 610
Kristiansund sjukehus	1 711	48	1 759	1 568	40	1 608	1 484	20	1 504
Ålesund sjukehus	5 040	70	5 110	4 781	86	4 867	3 777	72	3 849
Volda sjukehus	1 050	69	1 119	1 044	183	1 227	1 003	203	1 206
Sum sykehus HMR	11 181	208	11 389	10 861	341	11 202	9 847	322	10 169

Tabell 5.5 Endring i antall sykehusopphold for dagpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2013

Sykehus	Endring i dagopph 2011-2012			Endring i dagopph 2012-2013			Endring i dagopph 2011-2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum
Molde sjukehus	88	11	99	115	-5	110	203	6	209
Kristiansund sjukehus	-143	-8	-151	-84	-20	-104	-227	-28	-255
Ålesund sjukehus	-259	16	-243	-1 004	-14	-1 018	-1 263	2	-1 261
Volda sjukehus	-6	114	108	-41	20	-21	-47	134	87
Sum sykehus HMR	-320	133	-187	-1 014	-19	-1 033	-1 334	114	-1 220

Tabell 5.6 Prosentendring i antall sykehusopphold for dagpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2013

Sykehus	Pst-endring i dagopph 2011-2012			Pst-endring i dagopph 2012-2013			Pst-endring i dagopph 2011-2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum
Molde sjukehus	2,6	52,4	2,9	3,3	-15,6	3,1	6,0	28,6	6,1
Kristiansund sjukehus	-8,4	-16,7	-8,6	-5,4	-50,0	-6,5	-13,3	-58,3	-14,5
Ålesund sjukehus	-5,1	22,9	-4,8	-21,0	-16,3	-20,9	-25,1	2,9	-24,7
Volda sjukehus	-0,6	165,2	9,7	-3,9	10,9	-1,7	-4,5	194,2	7,8
Sum sykehus HMR	-2,9	63,9	-1,6	-9,3	-5,6	-9,2	-11,9	54,8	-10,7

Sett under ett har HMR HF hatt en nedgang i dagbehandlingen fra 2011 til 2013 med 1 220 dagopphold eller 10,7 prosent. Både Kristiansund og Ålesund sjukehus har hatt en reduksjon i perioden, men prosentvis størst i Ålesund sjukehus. Volda sjukehus har høyest prosentvis økning samlet sett. Dette skyldes en kraftig økning i dagkirurgien for pasienter utenfor fylket, her også primært fra Sogn og Fjordane. Her var tallene i utgangspunktet små så en økning på 194 prosent fra 2011 til 2013 utgjør 134 dagbehandlinger. I Volda utgjorde andelen dagbehandling for pasienter utenfor eget fylke 6,2 prosent, mens tilsvarende tall i 2013 var økt til 16,8 prosent. De største pasientgruppene fra Sogn og Fjordane var knyttet til sykdommer i fordøyelsesorganene (HDG 6), muskel-, skjelettsystemet samt bindevev (HDG 8) og sykdommer i kvinnelige kjønnsorganer (HDG 13). Både Kristiansund, Ålesund og Volda sjukehus hadde en nedgang i dagkirurgi for pasienter fra eget fylke i perioden. Størst prosentvis nedgang var de ved Ålesund sjukehus. Molde sjukehus hadde en økning i begge pasientkategoriene som eneste sykehus.

5.3 Poliklinisk behandling ved HMR HF

I tabellene 5.7-5.9 presenteres tilsvarende tall for den polikliniske virksomheten. Konsultasjoner hos avtalespesialister inngår. NPR definerer den medisinske dagbehandlingen, unntatt dialyse, som polikliniske konsultasjoner. Som vist i kapittel 4 utgjør dagbehandlingen en liten andel av konsultasjonene.

Tabell 5.7 Antall konsultasjoner for polikliniske pasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2012

Sykehus	Kons 2011			Kons 2012			Kons 2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2011	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2012	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum 2013
Molde sjukehus	72 106	861	72 967	73 883	892	74 775	73 343	866	74 209
Kristiansund sjukehus	45 558	576	46 134	47 971	544	48 515	46 805	550	47 355
Ålesund sjukehus	141 830	1 736	143 566	143 983	2 021	146 004	150 046	2 101	152 147
Volda sjukehus	21 827	842	22 669	22 049	1 528	23 577	22 892	1 967	24 859
Sum sykehus HMR	281 321	4 015	285 336	287 886	4 985	292 871	293 086	5 484	298 570

Tabell 5.8 Endring i antall konsultasjoner for polikliniske pasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2013

Sykehus	Endring i kons 2011-2012			Endring i kons 2012-2013			Endring i kons 2011-2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum
Molde sjukehus	1 777	31	1 808	-540	-26	-566	1 237	5	1 242
Kristiansund sjukehus	2 413	-32	2 381	-1 166	6	-1 160	1 247	-26	1 221
Ålesund sjukehus	2 153	285	2 438	6 063	80	6 143	8 216	365	8 581
Volda sjukehus	222	686	908	843	439	1 282	1 065	1 125	2 190
Sum sykehus HMR	6 565	970	7 535	5 200	499	5 699	11 765	1 469	13 234

Tabell 5.9 Prosentendring i antall sykehusopphold for dagpasienter bosatt i og utenfor Møre og Romsdal ved HMR HF i perioden 2011 til 2013

Sykehus	Pst-endring i kons 2011-2012			Pst-endring i kons 2012-2013			Pst-endring i kons 2011-2013		
	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum	Bosatt i M&R	Bosatt utenfor M&R	Sum
Molde sjukehus	2,5	3,6	2,5	-0,7	-2,9	-0,8	1,7	0,6	1,7
Kristiansund sjukehus	5,3	-5,6	5,2	-2,4	1,1	-2,4	2,7	-4,5	2,6
Ålesund sjukehus	1,5	16,4	1,7	4,2	4,0	4,2	5,8	21,0	6,0
Volda sjukehus	1,0	81,5	4,0	3,8	28,7	5,4	4,9	133,6	9,7
Sum sykehus HMR	2,3	24,2	2,6	1,8	10,0	1,9	4,2	36,6	4,6

Tabellene viser at det har vært en økning i antall konsultasjoner på 4,6 prosent for hele foretaket i hele perioden. Dette utgjør 13 234 konsultasjoner for foretaket samlet. Volda sjukehus har hatt den største prosentvise veksten i perioden fra 2011 til 2013 og veksten i konsultasjoner utenfor eget fylke har vært svært høy. Også her kommer mye av veksten for pasienter bosatt i Sogn og Fjordane. En oversikt over polikliniske konsultasjoner fra Sogn og Fjordane ved Volda sjukehus i 2013 viser at dette er fordelt på mange av HDG-ene. Høyest vekst i perioden for pasienter bosatt i Møre og Romsdal har Ålesund sjukehus. I første del av perioden hadde Kristiansund sjukehus størst vekst, men både Kristiansund og Molde sjukehus hadde en reduksjon i veksten i andre halvdel. Veksten fra pasienter bosatt utenfor fylket er høyere enn veksten fra egne pasienter. Dette er det Ålesund og Volda sjukehus som står for og i høyest grad Volda sjukehus.

6. Oppsummering

Med dagens finansieringsmodell viser beregningene i kapittel 2 over at det samlet sett for alle behandlingsnivåene er et inntekspotensial for redusert bruk av regionsykehusene på om lag 90 millioner kroner. Det er da ikke tatt hensyn til at bruken ved Oslo universitetssykehus og Haukeland universitetssykehus har et kostnadsnivå på 80% ISF-refusjon, noe som betyr at potensialet er noe lavere. Om dette vil gi et positivt bidrag til resultatet for HMR HF er avhengig av marginalkostnaden knyttet til denne meraktiviteten. Dersom det antas en marginalkostnad på 80 prosent i gjennomsnitt vil altså den samlede gevinsten av dette utgjøre 18 millioner kroner.

En gjennomgang av hvordan private aktører benyttes er litt forskjellig ut fra hvilket behandlingsnivå det er snakk om. For døgnoppholdene er det primært opptreningsinstitusjonene som benyttes, men det er et lavt forbruk målt i antall opphold per 1000 innbyggere i forhold til bruk av HF i Norge. I den grad bruken av opptreningsinstitusjonene påvirker forbruket mellom bostedsområdene bidrar det til å forsterke forbruksforskjellene med høyest i Kristiansund bostedsområde og lavest i Ålesund bostedsområde. For dagbehandlingen (eksklusive dialyse) betyr de private sykehusene relativt sett mer. Dette er i all hovedsak dagkirurgi. Forbruket ved de private sykehusene har blitt redusert i Molde og Ålesund bostedsområder og økt i de to andre. Prosentøkningen er betydelig i Kristiansund bostedsområde, men området har fortsatt minst bruk av de private også i 2013. Ålesund bostedsområde har den høyeste raten for private sykehus og samlet sett bidrar bruken av private sykehus til å utjevne forbruksforskjellene noe i fylket. For den polikliniske virksomheten er det avtalespesialistene som er de store private aktørene. Alle bostedsområdene har en økning fra 2012 til 2013, men fortsatt utgjør avtalespesialistene en liten andel av konsultasjonene i fylket. Bruken av avtalespesialistene øker forbruksforskjellene i fylket.

En oversikt over bruken av region- eller universitetssykehusene viser at det er sykdommer i nervesystemet (HDG 1), sirkulasjonsorganene (HDG 5) og muskel og skjelettsystemet samt bindevev (HDG 8) som er de største gruppene for døgnpasienter bosatt i Møre og Romsdal. Dette er også de tre HDG-ene der Ålesund bostedsområde har den laveste forbruksraten av bostedsområdene i fylket. HDG 1 og HDG 5 er også HDG-er som i stor grad har tilbud på universitetssykehusene alene, slik at det er naturlig at det er stort volum av disse HDG-ene ved universitetssykehusene. Det samme kan være tilfelle også for HDG 8, men antakelig i mindre grad enn de to andre nevnte HDG-ene. Kristiansund bostedsområde har det høyeste forbruket ved regionsykehusene i alle HDG-ene. For dagbehandling er det ikke mulig å se noe mønster i forhold til om det er regionpasienter eller fritt sykehusvalg som gjør at regionsykehusene er benyttet. Det er også for dette behandlingsnivået slik at det er Kristiansund bostedsområde som har den høyeste forbruksraten ved regionsykehusene. For poliklinikk er det også Kristiansund bostedsområde som har den største bruken av regionsykehusene. Dette gjelder for de fleste pasientgruppene ved poliklinikkene. Ellers er det også gjennomgående høyere nivå på forbruksratene ved regionsykehusene fra Molde bostedsområde enn tilsvarende fra de to sørligste bostedsområdene.

Oversikten over aktiviteten ved HMR HF viser at det er spesielt Volda sjukehus som har en kraftig økning av pasienter utenfor fylket. En stor andel av disse kommer fra Sogn og Fjordane fylke. Dette gjelder for alle behandlingsnivåene og må sees litt i sammenheng med intensjonsavtalen mellom Helse Vest og Helse Midt-Norge for føde barselsvirksomhet i området. Det er imidlertid ikke bare pasientgrupper knyttet til føde/barsel-omsorgen som har økt fra Sogn og Fjordane, men det er en mer generell økning. Dette vises tydeligst for dagbehandling og poliklinisk virksomhet.

Vedlegg 1 Befolkning i bostedsområdene i Møre og Romsdal 1.

Bosteds- omr	Bostedskommune	Innbyggere 1. jan 2014
1	1505 Kristiansund	24 395
1	1554 Averøy	5 687
1	1557 Gjemnes	2 565
1	1560 Tingvoll	3 064
1	1566 Surnadal	5 954
1	1571 Halså	1 581
1	1573 Smøla	2 166
1	1576 Aure	3 577
2	1502 Molde	26 048
2	1535 Vestnes	6 615
2	1539 Rauma	7 453
2	1543 Nessel	3 001
2	1545 Midsund	2 036
2	1546 Sandøy	1 285
2	1547 Aukra	3 377
2	1548 Fræna	9 720
2	1551 Eide	3 471
2	1563 Sunndal	7 171
3	1504 Ålesund	45 747
3	1517 Hareid	5 021
3	1523 Ørskog	2 301
3	1524 Norddal	1 685
3	1525 Stranda	4 616
3	1526 Stordal	1 035
3	1528 Sykkylven	7 730
3	1529 Skodje	4 387
3	1531 Sula	8 651
3	1532 Giske	7 739
3	1534 Haram	9 084
4	1511 Vanylven	3 302
4	1514 Sande	2 636
4	1515 Herøy	8 847
4	1516 Ulstein	8 092
4	1519 Volda	8 909
4	1520 Ørsta	10 536
5	1567 Rindal	2 046
	Sum M&R	261 530

Bosted- sområde	Ant innb 1. jan 2014
1 Krist	48 989
2 Molde	70 177
3 Åles	97 996
4 Volda	42 322
5 Rindal	2 046
Sum M&R	261 530